

De Grave

de indieners het met elkaar eens kunnen worden, geldt ook mijn beoordeling als Kamerlid. Mijn inzet is: laten we de tweede termijn houden en aan de hand daarvan bepalen of nog een derde termijn nodig is.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Voorzitter! Ik steun het voorstel van de heer Van Hoof. Dat heeft ook te maken met het feit dat ik mij oprecht afvraag of het zinvol is om energie te stoppen in het ineenschuiven van de wetsvoorstellen. Een van de dragers van het voorstel van de initiatiefnemers is namelijk de bepaling voor de sector een belastingverlichting toe te staan. Als je dat doet, ben je bezig met steunverlening en die is in beginsel strijdig met de Europese richtlijnen. Misschien kan men voor die steunverlening ontheffing krijgen, maar die kan men evengoed niet krijgen. Hierbij gaat het om een wezenlijk verschil. De andere drager betreft de financieringsgrondslag. Daarover staat heel nadrukkelijk iets in het regeringsvoorstel; zij zou bij de sector liggen. De initiatiefnemers zeggen hierover echter even nadrukkelijk: er moet sprake zijn van een breed draagvlak. Ik vind dat een brede steunverlening aan de agrarische sector niet passend is. Misschien zijn de initiatiefnemers bereid om aan deze grondslagen en aan de punten die de heer Van Hoof genoemd heeft, te sleutelen teneinde te bezien of de standpunten bij elkaar gebracht kunnen worden. Als dat zo is, heb ik liever een tweede termijn. Daarbij kunnen wij bezien of er nog wat te doen valt.

De heer **Ter Veer** (D66): Voorzitter! De fractie van D66 geeft de voorkeur aan een tweede termijn, direct na de middagpauze. De landbouwwoordvoerders zeggen wel eens gekscherend: de landbouwsector is binnen paars een toonbeeld van samenwerking. Het gaat hier uiteindelijk om een onderwerp dat zijn oorsprong vindt in de landbouwsector. Naar mijn mening moeten we het nu ook tot die sector beperken. Dat de woordvoerders voor sociale zaken nu zo eendrachtig met anderen samenwerken, betekent een verdere ondersteuning van mijn opvatting. Het lijkt mij dat we het belang van de zaak zelve dienen door nu zo snel mogelijk de discussie over het wetsvoorstel dat voor ons ligt tot een eindfase te brengen.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Wij kunnen natuurlijk een tweede termijn houden, maar het punt van Europa vind ik toch onbevredigend. De meningen staan tegenover elkaar. Het moet mogelijk zijn om binnen een redelijke termijn helderheid te verschaffen. Overigens plaats ik elke uitschuifoperatie in de tijd in het licht van de algemene mening, van de regering, van de initiatiefnemers en van de Kamer, dat wij in het volgende oogstseizoen echt een wettelijke regeling moeten hebben. Dat vind ik een spijkerharde randvoorwaarde. Van de onduidelijkheid moeten wij echt af.

Mevrouw **Doelman-Pel** (CDA): Ik sluit aan bij de woorden van de heer Van der Vlies. Een grote uitschuifoperatie vind ik onjuist, maar het is wel zo dat alles wat nog gedaan kan worden en wat ook snel controleerbaar is, misschien een opening kan geven.

De **voorzitter**: Wat is de reactie van de initiatiefnemers en de staatssecretaris?

Mevrouw **Van Ardenne-van der Hoeven** (CDA): Voorzitter! Wij hebben de bereidheid uitgesproken om, als de staatssecretaris een positieve grondhouding heeft, met hem te kijken op welke wijze wij tot overeenstemming kunnen komen. Het lijkt mij zinniger om dat in gezamenlijk overleg te doen dan in overleg met de Kamer. Anders zouden wij wel heel erg lang met elkaar bezig blijven. Wij geven dus de voorkeur aan een gezamenlijk overleg, dat natuurlijk ook na de tweede termijn kan plaatsvinden.

Staatssecretaris **De Grave**: Voorzitter! Het lijkt mij echt heel goed om toch een tweede termijn te houden. Wij kunnen wel geweldige positieve gevoelens ten opzichte van elkaar uiten, maar uiteindelijk gaat het om de vraag of tot één resultaat kan worden gekomen. Het is daarvoor heel belangrijk om te weten hoe de Kamer erover denkt. Ik zie op drie punten grote verschillen met het initiatiefvoorstel, die volgens mij niet gemakkelijk zijn te overbruggen. De heer Van Hoof heeft er terecht op gewezen dat de initiatiefnemers een aantal randvoorwaarden hebben geformuleerd die stevig van het kabinetsvoorstel afwijken. Als de Kamer in meerderheid de randvoor-

waarden van de staatssecretaris onderstreept, moeten de initiatiefnemers daar rekening mee houden. Zij moeten met die wetenschap het idee hebben dat wij er gezamenlijk uit kunnen komen. Gehoord het debat tot nu toe, denk ik dat zij heel stevig in de richting van het kabinetsvoorstel zullen moeten opschuiven. Ik zeg dat niet om onaangenaam te doen, maar het is de feitelijke situatie.

De **voorzitter**: U ziet geen reden om het punt van Europa even tussen haakjes te plaatsen?

Staatssecretaris **De Grave**: Ik ben best bereid om na te gaan op welke termijn zo iets kan worden verduidelijkt, maar dat laat de andere twee punten onverlet.

De **voorzitter**: Gehoord de meerderheid van de Kamer stel ik voor, na de lunchpauze met de tweede termijn te beginnen.

Daartoe wordt besloten.

De (algemene) beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 13.12 uur tot 14.00 uur geschorst.

Voorzitter: Deetman

□

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan de orde te stellen in de vergaderingen van 15, 16 en 17 oktober:

1. de gezamenlijke behandeling van:
  - het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (VII) voor het jaar 1997 (25000-VII);
  - het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de

Voorzitter

ontvangst van het Gemeentefonds voor het jaar 1997 (25000-C);
- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Provinciefonds voor het jaar 1997 (25000-D);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (VII) voor het jaar 1995 (slotwet) (24851);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Gemeentefonds voor het jaar 1995 (slotwet) (24864);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Provinciefonds voor het jaar 1995 (slotwet) (24865);

hierbij zijn tevens aan de orde:
- de financiële verantwoording van het ministerie van Binnenlandse Zaken over het jaar 1995 (24844, nr. 9);
- de financiële verantwoording van het Gemeentefonds over het jaar 1995 (24844, nr. 23);
- de financiële verantwoording van het Provinciefonds over het jaar 1995 (24844, nr. 24);

2. de gezamenlijke behandeling van:
- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 1997 (25000-XIV);
- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Landbouw-Egalisatiefonds, Afdeling A, voor het jaar 1997 (25000-B);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 1995 (slotwet) (24859);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Landbouw-Egalisatiefonds, Afdeling A, voor het jaar 1995 (slotwet) (24863);

hierbij zijn tevens aan de orde:
- de financiële verantwoording van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij over het jaar 1995 (24844, nr. 17);
- de financiële verantwoording van het Landbouw-Egalisatiefonds over het jaar 1995 (24844, nr. 22);

3. de gezamenlijke behandeling van:
- het rapport commissie klimaat-

verandering (24695);
- de vervolgnota Klimaatverandering (24785) (debat met de regering);

4. het voorstel van (rijks)wet Goedkeuring van het op 17 januari 1995 te Antwerpen totstandgekomen Verdrag inzake de samenwerking op het gebied van cultuur, onderwijs, wetenschappen en welzijn tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap in het Koninkrijk België (24434, R1550).

Ik stel voor, dinsdag 1 oktober te stemmen over artikelen en amendementen van wetsvoorstel 24646 (Wet universitaire bestuursstructuur).

Ik stel voor, de stukken 19637, nrs. 199, 200 en 206, 21490, nr. 20, 22700, nr. 21, 22954, nr. 4, 23206, nr. 8, 23235, nr. 24, 23490, nr. 53, 24036, nrs. 22, 25 en 30, 24292, nr. 12, 24400-V, nrs. 77 en 84, 24400-VII, nrs. 44 en 47, 24400-VIII, nrs. 100, 101 en 104, 24400-XIII, nr. 52, 24400-XV, nrs. 44, 45 en 46, 24400-XVI, nrs. 88, 89, 91 en 100 voor kennisgeving aan te nemen.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Verhagen.

De heer **Verhagen** (CDA): Voorzitter! Ik vraag u te bevorderen dat de behandeling van de zogenaamde koppelingwet, die voor deze week was voorzien, op de agenda van volgende week wordt geplaatst, gelet op het belang van de inwerkingtreding en op de mogelijkheid om de Eerste Kamer om tijdige afhandeling van deze wetgeving te kunnen verzoeken.

De **voorzitter**: Ik stel voor, hier nu kennis van te nemen. Ik kan er nu geen uitsluitel over geven, omdat er nog een aantal onzekerheden zijn over de onderwerpen van debat volgende week. Bovendien is er nog een aantal andere punten. Het was wel mijn bedoeling om dit punt voor volgende week te agenderen. Ik meen evenwel dat wij er voorzichtig mee moeten zijn om plenair precies de tijdstippen vast te stellen. Wij hebben nu eenmaal te maken met het simpele feit dat soms de wens bestaat om andere urgente debatten te voeren, en dan wordt het balanceren.

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Marijnissen.

De heer **Marijnissen** (SP): Mijnheer de voorzitter! Het bevolkingsonderzoek naar borstkanker in Nederland vindt slechts plaats bij vrouwen onder de 70 jaar. De SP heeft er in de Kamer al heel lang en vaak voor gepleit om die leeftijdsgrens af te schaffen, maar de minister wilde daar niet aan op grond van een vermoede inefficiëntie. Nu zijn er vandaag berichten binnengekomen van een Nijmeegs onderzoek waaruit blijkt dat, waar het gaat om de investeringen in zo'n bevolkingsonderzoek en het rendement dat dit aan menselijk geluk kan opleveren, er geen enkele relatie is tussen leeftijd en het voorkomen van borstkanker. Ik wil dan ook vragen om een brief van het kabinet met een reactie op dat Nijmeegse onderzoek. Hieraan voeg ik nog toe de vraag of die reactie zodanig kan zijn dat wij die brief kunnen meenemen bij de bespreking van het JOZ.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Hofstra.

De heer **Hofstra** (VVD): Voorzitter! Mede namens de collega's Van Heemst en Leers verzoek ik u de brief van de minister van Verkeer en Waterstaat van februari dit jaar over de uitgifte van benzine-verkooppunten en wegrestaurants op de agenda te plaatsen. Wij willen dit graag omdat wij dan een motie kunnen indienen.

De **voorzitter**: Het gaat dan om wat wij in de wandeling een tweeminutendebat noemen en niet meer dan dat.

De heer **Hofstra** (VVD): Dat klopt, maar het laatste algemeen overleg was een besloten overleg.

De **voorzitter**: Het ging mij even over het karakter van het debat.

Ik stel voor, een debat met één termijn en een spreektijd van twee

Mevrouw Doelman-Pel (CDA)

minuten per fractie aan de agenda van volgende week of de week daarop toe te voegen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het voorstel van wet van de leden Van Ardenne-van der Hoeven, Biesheuvel en Reitsma tot wijziging van de Ziektewet, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Werkloosheidswet, de Wet op de loonbelasting 1964, de Wet op de inkomstenbelasting 1964 en de Wet financiering volksverzekeringen in verband met een tijdelijk vereenvoudigd premie- en belastingregime bij seizoenarbeid in de agrarische sector (24447);**

- **het wetsvoorstel Een regeling voor vrijstelling van en verstrekking bijdrage voor premies werknemersverzekeringen bij arbeid van zeer korte duur van uitkeringsgerechtigden en aangewezen categorieën werknemers (Wet premieregime bij marginale arbeid) (24236);**

- **het rapport van de Algemene Rekenkamer "Aspergesteken. Seizoenarbeid in de tuinbouw" (24685).**

De (algemene) beraadslaging wordt hervat.

Mevrouw **Doelman-Pel** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik dank de initiatiefnemers voor de gegeven antwoorden. Ik dank uiteraard ook de staatssecretaris voor zijn antwoorden op onze vragen over zijn wetsvoorstel. Ik ben blij dat er veel vragen zijn beantwoord. Hierdoor kan ik proberen om in tweede termijn vrij kort te spreken.

Vanwege de eenvoud, de herkenbaarheid, de adequaatheid en de snelle inzetbaarheid van krachten blijven wij de voorkeur geven aan het initiatiefvoorstel. In een politiek debat behoren feiten en overwegingen echter gewogen te worden. Ik wil dan ook beginnen met een reactie op de antwoorden van de staatssecretaris. Ik zal vooral ingaan op de randvoorwaarden die hij stelt voor het eventueel ineenschuiven van de twee voorstellen.

De staatssecretaris onderkent met de initiatiefnemers dat deze sector van groot economisch belang is. Het is een sector die vooral te maken heeft met zeer seizoengevoelige arbeid, terwijl veel andere grote sectoren die ook belangrijk zijn voor onze economie, in elk geval niet te maken hebben met die seizoengevoeligheid. Daarom moet er dan

ook een goede structurele regeling totstandkomen. Wij zijn in elk geval blij met de twee ingediende amendementen. Zij dragen in onze ogen bij aan een beter werkbaar oplossing.

Wij betreuren het dat de behandeling nu moest doorgaan. Daardoor is het punt van de EU eigenlijk een beetje blijven hangen. De interpretatie hiervan door de initiatiefnemers en de staatssecretaris verschilt nogal. Als hierover wat meer duidelijkheid had bestaan, was daardoor wellicht ook een opening geboden voor het eventueel ineenschuiven van de twee voorliggende voorstellen.

De belangrijkste randvoorwaarde die de staatssecretaris stelt, is dat de seizoengevoelige arbeid onder de socialeverzekeringplicht blijft. Wij voeren al jarenlang een discussie met elkaar over de vraag welke arbeid onder welke verzekeringen valt en of voor arbeid die kort van duur en seizoengevoelig is, alle werknemersverzekeringen van kracht zouden moeten zijn. Nu de staatssecretaris de zo-even genoemde randvoorwaarde stelt, wil ik hem toch nog het volgende vragen. Als het TICA-advies eensluitend zal zijn en zal inhouden dat bepaalde arbeid niet onder de verzekeringplicht valt – wij kennen natuurlijk ook bepaalde vormen van dienstverlening die buiten het totale regime van belasting- en premieplicht blijven – dan is mijn vraag aan de staatssecretaris of hij dan bereid is dit wetsvoorstel daaraan aan te passen. Ik heb er overigens alle begrip voor dat wij op het ogenblik niet op het TICA-advies kunnen wachten. Het blijft maar uit en dat duurt nu al meer dan een jaar. In ieder geval krijgen wij graag een antwoord op onze vraag omdat wij die als wezenlijk beschouwen.

In de nota van wijziging bij het wetsvoorstel lees ik dat als een werkgever iemand in dienst neemt voor zes weken – in de ogen van de staatssecretaris waren dat nog vier weken – en die werknemer na twee weken ziek wordt, deze recht heeft op een jaar ziekteuitkering die wordt betaald uit het wachtgeldfonds, waarvoor de werkgever dus niet aansprakelijk is. Heb ik dat zo goed begrepen? Ik meen namelijk dat het een zeer omstrepen punt kan zijn om de toegang tot seizoenarbeid goed te regelen.

De staatssecretaris heeft aangegeven grote bezwaren te hebben tegen